

Lagedy Derby on nii mõnelegi aasta suursündmus

tekst: Ain Unt, fotod: Külli Tedre, 24. juuli 2013

Merle Annusver: mina ja mu õpilased ootavad igal aastal Lagedi Derbyt kõige rohkem!

Foto: Külli Tedre

Kui Arno isaga koolimaja jõudis, olid tunnid... Ei, see pole kindlasti hea algus ühe ülevaateartikli alguseks. Hoopis parem on selline algus: „Kui e-postkasti oli potsatanud esimene registreerimisleht Kristiina Liivandilt, Eesti ühe suurima valikuga ratsavarustuse pakkuja Hobukeskus peadirektorilt, teatega, et ta soovib end registreerida võistlusele Lagedi Derby 2013 koos oma suurepärase imelise hobusega Believe Her, siis võisid korraldajad tõdeda fakti, et nüüd läheb tõesti lahti!”

Võistluste peasekretär Merle Kollom kääris käised ülesse! Peakohtunik Mart Urbas otsis kapist stiilse soni ja lõi selle vastu lauaäärt tolmust puhtaks. Ülesandmisi-registreerimisi muudkui hakkas tulema. Lõpuks tuli neid kokku üle saja! Ei ole vist vaja nuputada, kes treeneritest ja klubidest olid kõige enam esindatud. Nagu juba trendiks saanud, oli selleks jälle ülekaalukalt tragi ja toimekas treener Merle Annusver Rae vallast Kurna külast Järve Tallist ja Ratsaspordiklubi Simon ligi 40 startijaga! Tehke järgi!

Peakohtunik Mart Urbas

Merle Annusver ja tema õpilased parkuuri vaatamas

Mis on derby?

Takistussõidu derby on võistlus, kus vähemalt 50% tõketest on looduslikud. Ka distants on võrreldes tavalise ratsaspordi takistussõidu võistlusega pikem. Kui tavaliselt on takistussõiduvõistlustel distantsi pikkuseks 350-550m, siis derby distantsi pikkuseks on 1200 m. Ka kiirused on suuremad. Derby parkuurile ette antud kiirus on tavaliselt 375 või 400m/min. (Hobuste ja ratsaspordiga mitte kursis olevatele teadmiseks, et tavalises takistussõidus on kiirus 325-350m/min.) Sellele kiirusele vastavat normiaega ületades saab karistuspunkte. Loomulikult saab karistuspunkte (või karistussekundeid, sõltub millist määrustiku artiklit kasutatakse) ka maha aetud tõkke või tõrke eest. Aga see pole veel kõik. Lisaks suuremale kiirusele, distantsi suuremale pikkusele, mõnele pisut eriskummalistena tunduvatele takistustele, teevad derby distantsi raskeks ja ka huvitavaks raja profiil, erinevad künkad, lohud, vallidest laskumine, takistused nõlvadel, allahüpped, veest läbimineku jne.

Keerulised derbysõidud mujal maailmas

Vaatame statistikat mujalt maailmast. The International British Jumping Derby 2013 Hicksteadis – ainult üks vigadeta sõitja, võitja Philip Miller ja Caritiar Z. 2012. aastal Paul Beecher hobusel Loughnatousa W B oli samuti ainuke nn. nulliga sõitja. Kusjuures Tallinn International Horse Show võitja sakslane Matthias Granzow oli kolmas 4 karistuspunktiga. 2011. aastal samuti ainult üks nn. nulliga sõitja ning ümberhüppeid, nagu näha, pole viimasel kolmel aastal toimunud.

Vaatame maailmakuulsat Hamburgi Derbyt (German Jumping Derby). Tutvustav video:
<http://www.youtube.com/v/HtSqtjzjseo&fs=1&rel=0&showinfo=0>

Raja erakordsust ja raskust iseloomustab see, et selle aasta mais toimunud võistluse võitis Gilbert Tilmann hobusel Hello Max tagajärjega 4 kp. Kusjuures võitja selgus ümberhüpetel kuulsa saksa takistusõitja Carsten Otto Nageliga. 2012. a.-l samal derbyl võitis Nisse Lüneburg hobusel Calle Cool 1 karistuspunktiga, järgnevatel oli juba 4 kp. Muide normiajale vastav kiirus on Hamburgi derbyl 400m/min, mis tähendab päris elavat ja lõbusat galoppi. Igal aastal on peaaegu sama rada. Siin kirjutajale ei meenu täpselt, millisel aastal, aga kindlasti on vigadeta sõitjate vahel ühel aastal toimunud ka ümberhüpped parima selgitamiseks.

Suurepärane võistlus algajatele hobustele ja ratsanikele - 50 cm normiaja täpsusele

Parkuur nr 1 oli 50 cm, Ülikerge Derby – Maastikusõit. Rada oli disainitud-kujundatud põhimõttel, et piltlikult öeldes latid-aiad olid kaevatud maa alla, tõkete vahed distantsil olid jäetud piisavalt pikaks, et harrastajatel süda peale tõket uuesti rütmi saaks või vähese kogemusega noor ratsanik jõuaks enne uut tõket ja pärast võimalikku tasakaalu kaotust kaelale kukkudes ennast uuesti sadulasse upitada.

Sõbralikud 50 cm kõrgused maastikutõkked

Agas mis kõige tähtsam – esimest korda ERL kalenderplaani võistlusel korraldati võistlus „Normiaja täpsusele“. See tähendab, et võistluse võidab see, kes sõidab kõige täpsemalt normiajale lähemale, saades samal ajal kõige vähem karistuspunkte. Tegime selleks ise uued määrustikupunktid. Igaks juhuks sai tehtud näiteks selline punkt, et kui võistleja distantsil ilmselgelt viidab parema tulemuse saamiseks aega, jääb seisma või võtab sammule (välja arvatud enne tõket) või kasutab olulisel määral välist abi, karistatakse sõitjat nelja karistuspunktiga. Aga nii seda punkti, kui ka teisi juhendisse lisatud määrustikupunkte ei läinudki vaja. Vaadati sõidu ajal kella, hüüti ja elati kaasa, aga, mis kõige tähtsam ja mis oli ka sõidu eesmärk, ei kihutatud mõttetult ja tundus, et noored algajad sõitjad hakkasid parkuuri ajal isegi mõtlema. Hobused hakkasid tõkkeid vaatama ja ärahüppe kohta valima.

Kirjutan siia mõned treeneritelt-ametnikelt saadud kommentaarid selle parkuuri kohta.

- Ideaalne võistlus ratsanikele elu esimeseks võistluseks.
- Ideaalne noorele või kogemusteta hobustele. Teatavasti hüppavad hobused meelsamini madalaid looduslikke palke kui mingit jõulupuuks värvitud-ehitud tõket. Lisaks oli rada ilma nn. süsteemideta (süsteemiks loetakse üksteisele järgnevaid takistusi vahemaaga alla 12m).
- Parkuur ja rada olid oluliselt lihtsamad kui oleks tegu olnud näiteks 70 cm takistussõiduga.
- Majanduslikult ülisoodus start – ühe stardimaksu eest sai sõita sisuliselt kaks parkuuri.
- Hobusel oli võimalik tutvuda erinevate tõkete tüüpidega.
- Kuna tegu on küllaltki vahelduva maastikuga koos küngaste ja orgudega, siis eeldatavasti saab hobune oma kaela ja selja kenasti tööle.
- Võistluspaarile on see parkuur ideaalse ettevalmistusena, et jätkata kolmevõistluse või kõrgemate takistussõiduvõistlustega. Hea parkuur õige rütmi leidmiseks.
- Kindlasti oli seda parkuuri hea sõita niiõelda soojenduseks järgmiseks võistlusalaks ehk 80 cm Lagedi Miniderby rajale ette.

50 cm ülikerge derby – maastikusõidu võitis kohalik noor vapper takistussõitja Triin Pirso Lagedi Ratsaspordikoolist, kes sõitis täisverelisel kuumal ponil nimega Elleanor X normiajast ainult 0,64 sekundit kiiremini. Päris pikka aega juhtis seda võistlust Ann-Riin Ridbeck hobusel Simon, sõites normiajast erinevalt ainult 1,67 sekundit. Suurepärane tulemus ikka! Kolmandana järgnes Reimo Karus ja Lakay. Tema 2,03 sekundit erinevust normiajast pole üldsegi mitte paha tulemus samuti vigadeta sõidu juures.

Triin Pirso ja Elleanor võidavad esimese sõidu

Siinkohal pakun soovitusi võistluste korraldajatele, kes samuti soovivad teha parkuuri normiaja täpsusele. Ärge kasutage normiaja saamiseks eelnevalt parkuuri läbi sõites kogunud ja hästi ratsastatud hobust. Siinkirjutaja sõitis 50 cm raja prooviks läbi galoppis (kusjuures mitte väga lühikeses kentris) ja seda kõige lühemat rada mööda, võttes ainult enne igat takistust korraks traavile. Kiiruseks saime 235m/min. Sellise kiiruse juures oleks enne päike looja läinud kui võistlus läbi saanud, seega tõstsite kiiruse 270m/min. Sellele vaatamata sõideti võistlusel parkuur suures osas läbi traavis.

Miniderbyl tegi suures konkurents is kiireima soorituse kõige esimesena startinud paar

Järgmises parkuuris, 80 cm Lagedi Miniderby, esitati hobusele ja ratsanikule pisut kõrgemaid nõudmisi. Samas, kuna parkuuris kasutati hästi palju valiktakistusi ehk ratsanik võis ise valida, millist takistust ta soovis hüpata, oli see kindlasti jõukohane enamusele. Sõit toimus kiirusele ja puhtusele. Oluliseks sai, kui kiiresti suudeti läbida pöördeid, kuidas kasutati ära pikemaid sirgeid.

Kui esimene ratsanik Anna-Liis Rimmel ponil Milana oli ära võistelnud, tekkis küsimus, kes võiks veel üldse kiirem olla? Fotograaf Külli Tedre jõudis sisuliselt pildistada nende starti ja kuni ta pidas plaani, millised tõkked järgmiseks jäädvustamist väärt on, oli paar juba jõudnud lõpetada. Kas annab veel kiiremini sõita? Selgus, et paari, kes seda suudaks, ei olnudki. Võit kuulus ülekaalukalt neile. Teise koha said tegelikult samuti tubli sõiduga Kärt Kaal ja poni Fortune, kolmanda Kerstin Valdsalu hobusel Parys.

Anna-Liis Rimmel ponil Milana

Auväärne kogus ehk 50 paari startis Miniderbyl ning neist suutsid raja läbida 20. Võiks küsida, millest siis nii

suur väljalangenute protsent. Kindlasti sai paljudele saatuslikuks mäe otsas asunud tavaline lattaed, millele sõideti korduvalt peale viltu, sest oma trajektoor oli ilmselt parkuuri läbi käies siiski jäänud korralikult läbi mõtlemata ning mäe jalamilt vaadates tundus, et teekond võiks olla pisut teistsugune. Mitmed hobused tõmbasid sellest tõkkest korduvalt lihtsalt mööda. Lisaks võiks märkida, et oli parkuuri unustajaidki; derby on ju tavalisest takistussõidust palju pikem. Kukkumisi tuli kogu pika päeva peale kokku siiski suhteliselt vähe ehk neli ning need ei olnud õnneks kellegi puhul tõsised.

Põhisõidus maksid kogemused

Põhisõit ehk Lagedi Derby 2013 peeti kõrgusel 100 cm. Parkuuri normiajale vastav kiirus oli selles sõidus 275m/min. Kui rajameister seda rada disainis, ei olnud eesmärgiks vigadeta sõidud. Takistuste kõrgus parkuuris oli maksimaalse lubatud piiri peal. Allahüppe kõrgus Lambaaiast 130 cm, liri vallile järgnev 8,6 m ehk kahe fulee normaalvahega Mesimummu aed kõrgusega 105 cm, lisaks täismõõdus okserid, kolmik, tehnilised read ja süsteemid. Ka korralik hekk oli sees. Elevust tekitas 105 cm kõrgusel olev üksik valge latt. Raja disainimisel järgiti siiski rangelt põhimõtet, et kogu parkuur oleks sõidetav elavalt ja samas ühtlaselt, ilma hobust kordagi pidurdamata. Ainult liri vallile pealesõit eeldas hobuse traavile või sammule võtmist.

Ervi Kaasiku liri vallil natuke rohkem hoos kui peaks

Kuna enamus osalejaid võttis Lagedi Derbyt kui olulist ettevalmistavat võistlust enne eesiseisvaid raskemaid kolmevõistluse võistlusi, et osaleda tulevikus rahvusvahelisel nn. 1* tasemel või takistussõidu kõrgemates sõitudes, ei saanud kuskil järeleandmisi teha. Nagu ütlevad klassikud: on ka lihtsamaid spordialasid, näiteks male, kabe... Vaatamata raskele ja tehnilisele rajale oli stardijärjekordades koguni 18 nime. Eriliselt vääriks mainimist Hanna Kristin Ojaveer ponil Riko Silver, kellele elati tuliselt kaasa. Tegelikult tubli sõit kuni tuli „vale tee“ tõttu katkestada. Soovime neile edaspidiseks häid starte ja kohtumiseni järgmisel aastal!

Hanna Kristin Ojaveer ponil Riko Silver

Kuna rada oli väga tehniline, said määravaks kogemused. Lagedi Derby 2013 võitja ja karika sai omale rahvusvahelise kogemusega kolmevõistleja Marit Poltimäe hobusel Szaman. Kusjuures võitja selgus ülipõnevates ümberhüpetes põhiparkuuri 8 kp-ga läbinud sõitjate vahel. Teisele kohale platseerusid Johanna Kalle ja Otmund, kolmandale Anna-Liisa Raudsepp ja Batikar. Auhinnalisele neljandale kohale tuli eelmise aasta võitja Kertu Reimann hobusel Pincerton, viies oli Vilvi Laanet Esperantol. Normiaega ületas tervelt 7 võistlejat. Tõrgetega takistuse ees langes välja ainult 3 võistlejat.

Marit Poltimäe ja Szaman

Lagedi Derby 2013 saigi peakohtunik Mart Urbase professionaalsel dirigeerimisel peetud. Soojendusplatsil laabus kõik ilma tõrgeteta tänu Pille Pajulaidi karmidele korraldustele. Reet Reimannile tänud, et hobused olid terved ja rõõmsad.

Koera päästmine

Mis veel meelde jäi? Ilm oli peaaegu hea. Kogu Lagedi Ratsaspordikooli võistlusväljakut ilmestas selle ääres

asuv laadaplats, kust ei puudunud suitsukala, liha, grill, lambašaslõkk, pirukad, koogid, Moskvitši mootori jupid ja saag. Müügil oli valik villastest kudumitest kuni jahipüssi sihkuni välja. Ratsavarustust pakkus Hobukeskus ja pilte tegi teiste seas ka Hobumaailm. Üks õnnetu suur peni tuli ka kõrgelt tornist päästa, kuna kohalikud külalapsed ei osanud aimatagi, et koera üles saamine on tema alla saamise kõrval kähkitegu. Pärast arvukaid katsetusi mitmete lapsevanemate eestvedamisel võttis üks vapper noormees eluka siiski sülle, lootuses, et too suures paanikas rabeledes üle trepi käsipuu vabalangemisse ei hüppa. Loom aga, vastupidiselt ootustele, kangestus süles sootuks, sest ilmselt sai tal endalgi vähemalt poole tunnisest maa ja taeva vahel kõikumisest kõriini. Oli põnev ja lõbus päev nii võistlejatele kui ka kohalikele külaelanikele!

Foto: Ain Unt

Foto: Ain Unt

Rohkem pilte näeb siit: <http://www.kyllitedre.com/SHOWJUMPING/Lagedi-Derby-2013>

Vaata ka võistluste kodulehekülge, kus on raja plaan, pilte ja võistluste tulemused:
<http://www.capriole.ee/lagediratsaspordikool/uritused/2013/lagediderby2013.htm>